

Motion till riksdagen 2025/26:3848

av **Martina Johansson m.fl. (C)**

med anledning av prop. 2025/26:46 Elektronisk inlämning av bouppteckningar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en uppföljning av hur tidsgränsen för vårdnadsutredningar påverkat kvaliteten i praktiken och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett lagförslag som möjliggör digital bekräftelse av föräldraskap före ett barns födelse och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Regeringen har i proposition 2025/26:46 presenterat förslag om att möjliggöra elektronisk inlämning av bouppteckningar. Centerpartiet ser positivt på digitalisering som förenklar för enskilda och effektiviserar myndigheters arbete. Däremot är vi starkt kritiska till att regeringen i propositionen väljer att avskriva två tidigare och mycket viktiga tillkännagivanden från riksdagen. Dessa rör kvalitetssäkring av vårdnadsutredningar samt möjligheten till digital bekräftelse av föräldraskap före ett barns födelse. Regeringens motiveringar att avskriva dessa är otillräckliga och missar målet med riksdagens ursprungliga intentioner.

Kvalitetssäkring av vårdnadsutredningar

Riksdagen har, på civilutskottets initiativ, tillkännagett för regeringen behovet av att kvalitetssäkra vårdnadsutredningar och följa upp effekterna av den nya tidsgränsen (bet. 2020/21:CU17). I sitt ställningstagande underströk utskottet att vårdnadsutredningar är ett ”mycket viktigt underlag för domstolens avgörande” och att de ”alltid [måste] hålla en hög kvalitet och ha ett tydligt barnperspektiv”. Utskottet pekade på att kvaliteten kan skifta, att fokus behöver ligga mer på barnet än på föräldrarna och att det är ”angeläget

att enhetliga och evidensbaserade utredningsmetoder används”. Framför allt krävde utskottet att regeringen skulle ta initiativ till en uppföljning av tidsgränsen för att säkerställa att kvaliteten inte påverkats negativt, och det är angeläget att enhetliga och evidensbaserade utredningsmetoder används.

I propositionen anser regeringen att detta tillkännagivande är tillgodosett och slutbehandlat med hänvisning till ett uppdrag som getts till Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFoF) och Socialstyrelsen (S2024/01210). Uppdraget syftar till att stärka socialtjänstens arbete med riskbedömningar och att ta fram standardiserade arbetssätt.

Centerpartiet anser att detta är otillräckligt. Ett uppdrag att utveckla metoder och stärka arbetet med riskbedömningar är visserligen välkommet, men det är inte en uppföljning av hur kvaliteten på redan genomförda utredningar har påverkats i praktiken sedan tidsgränsen infördes. Riksdagens oro gällde just att den pressade tidsramen skulle leda till sämre och mindre genomarbetade underlag, vilket i förlängningen drabbar barnen. Regeringen har inte presenterat någon analys eller utvärdering som visar hur kvaliteten faktiskt har utvecklats.

Centerpartiet har vid upprepade tillfällen betonat vikten av kvalitet och evidens inom socialtjänsten och familjerätten. För att säkerställa att de insatser som ges till barn och familjer faktiskt ger effekt krävs systematisk uppföljning. Regeringen kan därför inte avskriva detta tillkännagivande innan en ordentlig, faktabaserad uppföljning av kvaliteten i vårdnadsutredningarna har genomförts och redovisats för riksdagen. Regeringen bör därför återkomma med en uppföljning av hur tidsgränsen för vårdnadsutredningar påverkat kvaliteten i praktiken.

Digital bekräftelse av föräldraskap före födseln

Riksdagen har även tillkännagett att regeringen bör återkomma med lagförslag som innebär att ogifta föräldrar kan bekräfta föräldraskapet digitalt redan före barnets födelse (bet. 2020/21:CU16 punkt 5). Syftet är att stärka barnets rätt till båda sina föräldrar från första stund och att juridiskt likställa barn till ogifta föräldrar med barn till gifta föräldrar, där faderskapet presumeras och vårdnaden automatiskt blir gemensam.

I propositionen avfärdar regeringen detta med motiveringen att den nuvarande lösningen, där bekräftelse kan ske digitalt inom 14 dagar efter födseln, har fått stort genomslag och att 84 procent valde detta alternativ under 2024. Regeringen menar därför att det inte finns skäl att tillmötesgå tillkännagivandet.

Detta är mycket anmärkningsvärt. Att en majoritet använder den enda tillgängliga digitala lösningen är inte ett argument för att den är tillräckligt bra eller att den uppfyller riksdagens vilja.

Centerpartiet anser att det är en grundläggande princip att ett barn inte ska särbehandlas juridiskt baserat på föräldrarnas civilstånd. I dag föds mer än hälften av alla barn i Sverige av ogifta föräldrar. Att dessa barn under sina första levnadsdagar, eller i värsta fall längre, juridiskt sett bara har en förälder är inte acceptabelt. Det skapar en onödig otrygghet.

Regeringen bör därför återkomma med ett lagförslag som möjliggör digital bekräftelse av föräldraskap före ett barns födelse. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Martina Johansson (C)

Alireza Akhondi (C)

Anne-Li Sjölund (C)